

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ

РОЭК ОӘБ мәжілісі аясындағы
«УНИВЕРСИТЕТТЕРДЕГІ БІЛІМ БЕРУ
БАҒДАРЛАМАЛАРЫНЫҢ ЭКСПОРТТЫҚ ӘЛЕУЕТІН
ЖӘНЕ БӘСЕКЕГЕ ҚАБІЛЕТТІЛІГІН АРТТЫРУ» АТТЫ
47-ШІ ҒЫЛЫМИ-ӘДІСТЕМЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯСЫНЫҢ
МАТЕРИАЛДАРЫ

26-27 қаңтар 2017 жыл

4 КІТАП

МАТЕРИАЛЫ
47-ОЙ НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
«ПОВЫШЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ
И ЭКСПОРТНОГО ПОТЕНЦИАЛА
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОГРАММ УНИВЕРСИТЕТОВ»
в рамках заседания УМО РУМС

26-27 января 2017 года

КНИГА 4

Алматы
«Қазақ университеті»
2017

4. Е.А. Ахапов, Ж. Баубекқызы «Аниме және жапон тілі: бастапқы сауалнама негізінде оқыту әдістемесін жақсарту мүмкіндіктері» әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті Хабаршысы Шығыстану сериясы №1, 2016. – Б.154-160.

5. Е.А. Ахапов, Ж. Баубекқызы «Анимациялық фильмдерді қолданған жапон тілі тәжірибелік сабағына талдау» Абылай хан атындағы Қазақ Халықаралық Қатынастар және Халықаралық Тілдер Университеті Хабаршысы Филология сериясы №2 (41), 2016. – Б.289-297.

Ахметалиева Г.У., Зайсанбаев Т.Қ.

ОРЫС ТІЛДІ ДӘРІСХАНАДА КӘСІБИ ҚАЗАҚ ТІЛІН ОҚЫТУДА ЕСКЕРІЛЕТІН МӘСЕЛЕЛЕР

Қазір жоғары оқу орындарының орыс бөлімдерінде қазақ тілін кәсіби бағытта оқыту біршама жонделіп қалды. Дегенмен өзге ұлт өкілдерінің мемлекеттік тілді меңгеру деңгейі әлі де болса көңіл көншітіндей деңгейде емес. Оған мемлекет тарапынан мемлекеттік тілді білуге қатаң талап қойылмауы, сондай-ақ өзге ұлт өкілдерінің қазақ тіліне деген көқарастарының дұрыс болмауы басты себеп екенін жасырудың қажеті жоқ. Басқа ұлт өкілдерінің мемлекеттік тілді меңгере алмай жатуының тағы бір себебі біздің мамандарымыздың тіл үйретуде көп жағдайда дұрыс бағытта жүрмеуінде десе де болады. «Қазіргі кездегі оқулықтар да, әдістеме де, мұғалім де қазақ тілін ана тілі ретінде үйретуге икемделіп дайындалған. Себебі, мұғалімдер дайындайтын оқу орындары қазақ тілін тек ана тілі ретінде оқытатын мұғалімдер дайындап келеді. Сондықтан олар оқу сыныбына (аудиториясына) келеді де грамматиканы жаттатудан бастайды. Айналып келгенде бала ережені біліп-ақ тұр, бірақ сөйлеуге дәрмен жоқ. Оқытушының да, оқушының да қыруар еңбегі тіл үйрету мен тіл үйренуге емес, грамматиканы жаттату мен жаттауға босқа сарп болуда. Ал бізге болса, қазақ тілін «екінші» (ана тілі емес) тіл ретінде үйрететін оқу-құралдары, әдістеме мен мұғалімдер керек. Ендеше, әрекеттің басы қазақ тілін грамматикасыз оқытатын оқулықтар, әдістемелер мен мұғалімдер дайындау болу керек» [1].

Кәсіби бағдарлы тілді оқыту барысында кәсіпке қатысты мәтіндерді пайдалануға тура келеді. Мәтін арқылы олардың болашақ мамандықтарын қатысты сөздерді, сөз тіркестерін, синтаксистік оралымдарды меңгертеміз, әрі бұл тіл үйренушілердің қызығушылығын туғызады. Мысалы, медициналық оқу орындарында «Жүрек-қан тамырлар жүйесі» немесе «Ас қорыту ағзаларының аурулары» деген сияқты тақырыптар болуы мүмкін. Осындай тақырыптарға қарап «тіл мамандарының медициналық тақырыптарды өтуге қандай құқығы бар» деген сияқты сындарды естіп калып жүрміз. Әрине, тіл мамандары медицина ғылымының ерекшелігін білмейді және оны білудің қажеті де жоқ. Тіл мамандары осы сала мамандарының еңбектерін пайдаланып мәтін құрастыру арқылы тіл үйренушіге қазақ тіліне тән сөз тіркестерін, синтаксистік оралымдарды үйретеді.

Мысалы, жүрегі ауыратын қазақ тілді науқас «жүрегім шаншиды», «жүрегім қағып кетеді» дейді. Ал тіл үйренуші «жүректің қағуы мен шаншуының» айырмашылығын түсінуі керек. Кез келген адам өзінің ауыруының белгілерін ана тілінде нақты айта алады, ал бұл өз кезегінде дұрыс нақтама (диагноз) қоюға мүмкіндік береді. Бір қарағанда қазақ тілін үйрену, оның ұшан-теңіз сөздік қорын меңгеру өте қиын сияқты. Шындығында ауызекі сөйлеу тілінде күнделікті қолданылатын сөздеріміз өте көп емес. Адам күнделікті тұрмыста шектеулі сөздерді ғана қолданады. Профессор Ә.Жүнісбек қазақ тілін игерудің төрт деңгейін ұсынады: «Біріншіден, ауызекі-тұрмыс тілі (разговорно-бытовая речь). Яғни өзге ұлт өкілі отбасында, ауыл арасында достарымен, көрші-қолаңмен күнделікті тұрмыс мұқтажын өтей алатындай дәрежеде еркін сөйлей алады. Күрделі және ойтскті (абстракт) мәтіндер болмауға тиіс. Екіншіден, оқушылар үшін ауызекі-пән тілі (разговорно-предметная речь). Яғни балалар мектепте өздері өтетін пәндер (математика, сурет, тарих, т.б.) таңында еркін сөйлей алады. Ересектер үшін – өзінің негізгі мамандығына (ауызекі кәсіби тіл – разговорно-профессиональная речь) байланысты мәлімет алмаса білу. Үшіншіден, ауызекі-іскери тіл (разговорно-деловая речь). Яғни басқару-ұйымдастыру істерін қазақша жүргізе алады. Іс-қағаздарының қарапайым үлгісін дайындап, пайдалана алады. Іс-қағаздар тілінің күрделі сатысына барып жалғасады. Төртіншіден, ауызекі-әдеби тіл (разговорно-художественная речь). Яғни көркем шығармаларды түсініп, жалпы мазмұн-мағынасын аңғарып, әдеби сөйлей алатын болады» [1]. Жоғары оқу орына түскен студент осы төрт деңгейдің кем дегенде екеуін меңгеріп келуі тиіс.

Алдымызға 11 жыл бойы қазақ тілін оқып келген студенттермен жұмыс істеу барысында байқағанымыз: олар жазбаша жұмысты біршама тиянақты орындайды, сөз түбірі мен қосымшаларды ажырата алады, бірақ босымсы сөйлей алмайды. Бұл мектептерде жазбаша жұмыстарға, грамматиканы үйретуге көп көңіл бөлінетінін білдіреді. Оған қалса ереже жаттатқызамыз, екі оқушыны тақтаға шығарып ойымызға бірінші оралған сөзді септетіп қоямыз. «Мысалы, өзге ұлт өкілдеріне «барыс септік дегеніміз ...» деп он шақты сөзден тұратын ереже жаттатамыз, сонан соң барып оның қосымшаларының іргелес үйлесім кестесін көрсетеміз, жиі-сіреп кездесетінін сараптамай-ақ кез келген қазақ сөзіне қосымша түрлерін жалғатып әлек боламыз. Бар күш-қуат пен уақыт тек ереже жаттауға кетеді. Ал, шын мәнінде, сараптап қарайтын болсақ, бала (ересек) күнде тілді баруы мүмкін: мектепке (жұмысқа), үйге, дүкенге, көшеге (қораға), сыныпқа, бөлмеге, асханаға, сонымен бірге болады. Қарап отырсақ, бес-алты сөзден аспайды екен. Ендеше бір-екі бетке созылған он шақты сөзден тұратын ереже, оның кестесі мен зәру емес сөздерді жаттатып баланы (ересекті) ер қашты қылғанша, сол бес-алты сөздің жалаң және қосымшалы үлгісін берген жөн» [2, 59]. Кәсіби бағдарлы тіл дегеніміз де айналып келгенде осы ауызекі сөйлеу тілінің бір саласы. Мәселен, дәрігер мен науқас арасындағы диалогта да күнделікті тұрмыста қолданылатын сөздер айтылады. Айырмашылығы медицинаға қатысты терминдер, сөз тіркестері, синтаксистік оралымдар болуы мүмкін. Медициналық терминдер, дене мүшелерінің атауына келетін болсақ,

**МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ**

<i>Bektemirova S.B., Ismailova N.A. «THE INTRODUCTION TO LINGUISTICS» ON BASIS OF DRAWINGS AND TABLES.....</i>	3
<i>Berdibayeva A.K. THE IMPACT OF INTERACTIVE TEACHING METHODS IN UNIVERSITIES, ON THE FORMATION OF THE PERSONALITY OF THE FUTURE LAWYERS.....</i>	5
<i>Doszhan R.D. THE USE OF CASE STUDIES IN THE STUDY OF DISCIPLINE "TAXES AND TAXATION".....</i>	8
<i>Makhambetova Zh.T. TEACHING EXPERIENCE IN TESTS-BASED TECHNIQUES FOR FUTURE SOCIAL PEDAGOGUES.....</i>	9
<i>Mendikulova G. NEW HISTORICAL DISCIPLINE CREATED AT THE AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY.....</i>	12
<i>Moldassanova A.A., Kaibuldaeva A.Z., Merkibaev T. O. SOLVING CLASSROOM MANAGEMENT CHALLENGES.....</i>	14
<i>Yessekeyeva A.A. APPLICATION OF NEW METHODS OF TRAINING IN TEACHING LEGAL DISCIPLINES.....</i>	17
<i>Абаған А.Б. КОРЕЙ ТІЛІ БӨЛІМІ СТУДЕНТТЕРІНЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМДЕРДІ СӨЙЛЕУ БАРЫСЫНДА ҚОЛДАНУҒА ҮЙРЕТУ ӘДІСІ.....</i>	19
<i>Абдуллаев О.А., Мусрепова М.С., Кунанбаева М.Н. ВЛИЯНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПРАКТИКИ НА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ СТАНОВЛЕНИЕ И ПОВЫШЕНИЕ КВАЛИФИКАЦИИ ВЫПУСКНИКОВ ВУЗА.....</i>	21
<i>Адильбекова А.О., Оспанова Ж.Б., Мусабеков К.Б., Есимова О.А., Керимкулова М.Ж. ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ ДИСЦИПЛИН ПО ИНДИВИДУАЛЬНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ТРОЕКТОРИИ «ТЕХНОЛОГИЯ КОСМЕТИЧЕСКИХ И МОЮЩИХ СРЕДСТВ».....</i>	24
<i>Айтқожаев А.З., Боранбаева А.Е. УАҚЫТТЫ БАСҚАРУ – ЖЕТІСТІККЕ АПАРАР ЖОЛ.....</i>	26
<i>Ақынбекова А.Б. «АБАЙ» ЖУРНАЛЫНДАҒЫ МАҚАЛАЛАРДЫҢ ЖАЗЫЛУ ЕРЕКШЕЛІГІ МЕН ТӘСІЛДЕРІ.....</i>	28
<i>Ақанбай Н., Сүлейменова З.І., Тәнеева С.Қ. ЫҚТИМАЛДЫҚТАР ТЕОРИЯСЫНЫҢ ШЕКТІК ТЕОРЕМАЛАРЫНЫҢ ҚОЛДАНЫСТАРЫ.....</i>	30
<i>Ақашева Ә.С., Зұлтыхаров Қ.Б. ГЕОГРАФИЯ ПӘНІН ОҚЫТУДА ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ОҚУ ҮРДІСІНДЕ ҚОЛДАНУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ.....</i>	34
<i>Ақымбек С.Ш. «ҚАЗАҚ ТІЛІ» ПӘНІ БОЙЫНША ТІЛДІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІКЕРДІ ҮЙЛЕСТІРУ ТАЛАПТАРЫ.....</i>	37
<i>Аликбаева М.Б. МӘДЕНИЕТТАНУЛЫҚ БІЛІМ БЕРУДЕГІ МЕНЕДЖМЕНТ.....</i>	40
<i>Алимова Р.Т. ШЕТЕЛ ТІЛІ САБАҚТАРЫНДА КЕЙС-СТАДИ ӘДІСІНІҢ ТИІМДІЛІГІ.....</i>	43
<i>Амирбекова У.А. КОРЕЙ ӘДЕБИЕТІН ОҚЫТУДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІСТЕР.....</i>	45
<i>Амирканов М.Б., Нусупбаева С.А., Онгарова Ш. АУҒАН ТЫҢДАУШЫЛАРЫНА ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫН ОҚЫТУДЫҢ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ.....</i>	47
<i>Амирова М.Ж. ҚАЗАҚ ДИАСПОРАСЫ ӨКІЛДЕРІН ОҚЫТУДА ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫҢ МАҢЫЗЫ.....</i>	51
<i>Артықова Е.О., Абылкасова А.Б. АУДИРОВАНИЕ ТӘСІЛІН ҚОЛДАНА ОТЫРЫП СТУДЕНТТЕРДІҢ БІЛІМІН КӨТЕРУ.....</i>	52
<i>Асанова Б.С. ЖОҒАРЫ БІЛІМДІ КІТАПХАНАШЫЛАР ДАЯРЛАУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ КЕЙБІР МӘСЕЛЕЛЕРІ ЖӘНЕ ОҚЫТУ ӘДІСТЕРІ.....</i>	54
<i>Асқар Л. Ә. ҚАЗАҚ ФИЛОСОФИЯСЫ ТАРИХЫ ПӘНІН ОҚЫТУДЫҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ БАҒДАРЛАНУ ЖҮЙЕСІ: МАҚСАТТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ.....</i>	57
<i>Атабай Б.А. ШЕТЕЛ ТІЛІН ОҚЫТУДЫҢ ҚАЗІРГІ ЗАМАНҒЫ ОЗЫҚ ӘДІСТЕРІ.....</i>	59
<i>Аташ Б.М. «ОНТОЛОГИЯ» ПӘНІНІҢ БАҒДАРЛАМАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ ЖӘНЕ РӘСІМДЕЛУІНДЕГІ ӨЗІНДІК ЕРЕКШЕЛІКТЕР.....</i>	61
<i>Ахапов Е.А. ЖАПОН ТІЛІН ОҚЫТУ МЕТОДИКАСЫНДАҒЫ ЖАҢА ИНТЕРАКТИВТІ ТӘСІЛДЕР.....</i>	63
<i>Ахметалиева Г.У., Зайсанбаев Т.Қ. ОРЫС ТІЛДІ ДӘРІСХАНАДА КӘСІБИ ҚАЗАҚ ТІЛІН ОҚЫТУДА ЕСКЕРІЛЕТІН МӘСЕЛЕЛЕР.....</i>	65
<i>Ахметбекова А.К., Көптілеуова Д.Т. АРАБ ТІЛІ ЖӘНЕ ТАРИХШЫЛАР.....</i>	67
<i>Ахметова А.Б., Абылайханова Н.Т., Тусупбекова Г.А., Кулбаева М.С., Аблайханова Н.Т., Ыдырыс А., Уршеева Б.И. ОРТА МЕКТЕПТЕРДЕГІ БИОЛОГИЯНЫ ОҚЫТУДЫҢ ЖАҢА ҚҰЗЫРЕТТІЛІК ТӘСІЛІ.....</i>	69